

Delta i samhällsdebatten genom Stockholms-Tidningen! Skicka ditt bidrag till adress: Debatten, Stockholms-Tidningen, 113 89 STOCKHOLM. Debatt- och insändarredaktör: GUDRUN HJELTE.

Debatt

Skriv ditt namn, adress och personnummer och skicka helst med foto. Det är en fördel om du skriver kort. Redaktionen förbehåller sig rätten att stryka i manuskriptet.

STÖD ÅT TILLVÄXT ELLER DEMOKRATI?

DEN EKONOMISKA krisen består och arbetarrörelsen hävdar fortfarande att jobben inte kan räddas utan massiva satsningar på exportindustrin.

Samtidigt drabbas nu även de nya industriländerna i tredje världen av krisen. För att u-länderna även i fortsättningen ska ha råd att köpa svenskt måste de bli få krediter. Detta har blivit ytterligare ett skäl för regeringen att integrera bistånd och affärer.

Det är ingen hemlighet att dagens omdiskuterade förslag om blandade sk u-krediter (affärsmässiga lån med visst gåvoelement) är ett led i denna samordning av u-landspolitiken. Men ändå berör debatten bara om man ska tafsa på biståndet och SIDA-apparaten eller ej. Låt oss åt-

Ungdergräver kris- och u-landspolitiken solidariteten? **OLLE TÖRNQUIST**, statsvetenskaplig forskare vid Uppsala universitet ställer frågan. Med Indonesien som exempel vidgar han diskussionen om det svenska biståndet och u-krediterna till att gälla u-landspolitiken i sin helhet.

ser om att den indonesiska regimen informellt bildat dödsskvadroner, vilka mördat något tusental brottslingar på öppen gata. Justitieministern förklarade frankt att "det är bättre med några hundra döda kriminella än hundratusentals oroliga medborgare". Det kan verka långsökt, men med dagens kris- och u-landspolitik har regering och arbetarrörelse faktiskt ett visst ansvar för dessa dödsskvadroner. Så här ligger det nämligen till:

Skvadronerna ska ses mot bakgrund av att även de nya industriländer som har olja - t ex Indonesien - till sist har drabbats av den ekonomiska krisen. Från en real tillväxt av bruttonationalprodukten på nästan 10 procent 1980 är man nu nere i högst 2 procent. Åtstramningspolitiken i de gamla i-

Därmed inte sagt att nya industriländer som Indonesien håller på att ramla ihop. För det mesta utvecklas kapitalismen med sina kriser. I Sydostasien är inte frågan om kapitalismen expanderar utan hur detta sker - och vilka de politiska konsekvenserna blir.

För det första är visserligen skuldsättningen ett stort problem. Men detta är inte främst regimernas huvudvärk utan bankernas och företagens, som kanske inte får igen sitt kapital och förlorar dynamiska exportmarknader. Helt i linje med Brandkommissionens rekommendationer satsar därför även Sverige på bl a exportkrediter, som ställs till storföretagens och tillväxtregimernas förfogande. Sedan någon tid försöker man t ex rädda ett stort kraftverksbygge åt de in-

ment. Därför måste de nu förnyas. Men idag är oppositionen ofta upptagen med att försöka överleva, försvara jobb och eventuell levnadsstandard. Och på kort sikt tycks det enda sättet att rädda jobben i den moderna ekonomin och statsapparaten vara att få fart på den brutala tillväxten igen. Samtidigt är de fackliga organisationerna korruperade och isolerade och folkflertalet har inga fasta jobb att försvara utan passiviserats ofta.

Annan utveckling

Men det finns en annan utveckling också. Svängremskrav från bl a Valutafonden kommer inte att störta generaler som de indonesiska - men kan splittra dem: De som blivit rejält engageade i produktionen kan nämligen gå med på en viss liberalisering och effektivisering av statsapparaten utan att ge upp sina maktpositioner, medan andra fortfarande i huvudsak baserar sin makt över ekonomin på administrativ och militär styrka och har svårt att gå med på nedskärningar av sina revir.

minstone någon gång diskutera det som u-krediterna verkligen handlar om – den samordnade svenska u-landspolitiken (inte bara det allt mer marginaliserade biståndet) och vad för slags utveckling i tredje världen som denna politik gynnar respektive motverkar:

Inom ramen för den allt mer samordnade u-landspolitiken är emellertid u-krediterna bara toppen av isberget. Det verkligt massiva "stödet" till u-länder sker istället via de vanliga och hittills bortglömda exportkrediterna. Nå, vilka effekter får då en sådan u-landspolitik?

Enligt en färsk utredning från Riksrevisionsverket heter visserligen den största mottagaren av svenska exportkrediter Norge. Men därefter följer i rask takt Brasilien och Indonesien! Låt mig därför ta Indonesien, som jag dessutom forskat på i flera år, som ett exempel.

Dödsskvadroner

För ett tag sedan kunde vi i tidningarna läsa helt obegripliga noti-

seringar om exportkrediterna att svikta och USA:s högräntepolitik gör det svårare för de nya industriländerna att få lån och investeringar. Men framförallt har Indonesien fått lägre oljeinkomster. Då måste även de som gynnas av tillväxten dra åt svängremmen. Makt-havarnas korruption ökar – liksom den vanliga kriminaliteten. Och den sist nämnda vågar regimen slå emot. Där har ni alltså dödsskvadronerna.

Det är emellertid bara för stunden som skvadronerna handlar om att avliva hittills ca 1 500 kriminella. Mördarbanden är istället ett extremt uttryck för den krispolitik som bedrivs i länder som Indonesien, eller för den delen på dagens Filippinerna. Genom att först inrikta sig på "kriminellt belastade element" kan generalerna dels dra uppmärksamheten från sin egen korruption och dels få passivt folkligt stöd för uppbyggnad av extraordinärt repressiva instrument - som senare kan sättas in mot strejkande arbetare, protesterande studenter, bråkiga muslimer och desperata bönder.

indonesiska generalerna och de svenska leverantörerna.

För det andra beklagar visserligen Internationella Valutafonden m fl byråkratin och statsinterventionismen i länder som Indonesien. Men samtidigt är säkert fonden medveten om att det är statens kontroll av arbetskraft, råvaror och marknader som gjort det lönsamt att investera i dessa länder. Om valutafonden försöker tvinga fram drastiska nedskärningar av statsapparaten säger den av den gren som det internationella kapitalet självt sitter på.

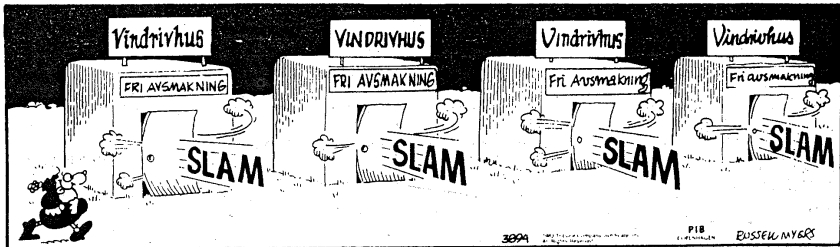
För det tredje är oppositionen illa trängd. Indonesien hade fram till 1965 världens tredje största kommunistparti med ca 20 miljoner medlemmar och sympatisörer. Det förde en närmast reformistisk politik i fredliga former. Därefter eliminerades hela den fackliga och politiska rörelsen. I min avhandling "Marxistisk Barlast" (Symposion 1982) visade jag att framväxten av den nya kapitalismen hade gjort gängse marxism och kommunism ofruktbara som politiska instru-

tioner. Därför börja sträpa mot motstridiga ekonomiska krav och med eller utan fasta jobb att förenas i gemensamma protester mot politiska övergrepp, vanstyre och krav på demokrati. Denna opposition kan fördjupa sprickorna inom regimen. Och kraven på demokrati behöver inte bara rikta sig mot extrem repression utan kan utvecklas till ett grundskott mot själva den odemokratiska politiska, administrativa och militära basen för de nya kapitalistiska tillväxtmodellerna.

Men därmed hotar ju också massornas krav på demokrati de för svensk exportindustri så vitala tillväxtekonomierna. Och då borde vi faktiskt självkritiskt fråga oss om arbetarrörelsen verkligen kan kombinera å ena sidan en kris- och u-landspolitik som bl a bygger på export- och u-krediter i syfte att rädda tillväxtekonomierna med å andra sidan helhjärtat stöd åt folkliga krafter, vars krav på demokrati ifrågasätter dessa tillväxtmodeller? Med dagens krediter undergrävs i varje fall svensk solidaritet. Vad säger rörelsens ledare själva?

KVASTHILDA

Av RUSSELL MYERS

VILL DU SKRIVA REPLIK?

- Vill du bemöta en debattartikel?
 - Svara på ett Panelen-inlägg?
 - Reagera på något som stått på Kort Sag?
- Vi ber dig göra det senast en vecka efter att den aktuella artikeln eller insändaren v införd i Stockholms-Tidningen.